

Польська Л.О., аспірант

Блиндюк О. Е., магістр

Омелян О. А., магістр

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Пугач В.А., учень

Мала академія наук учнівської молоді Дніпропетровської обласної ради

ОРГАНІЗАЦІЙНА СИСТЕМА ТА ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ УКРАЇНИ

Система органів публічної влади в Україні – це сукупність установлених Конституцією України органів державної влади і місцевого самоврядування, що забезпечують захист прав, свобод і законних інтересів громадян, безпеку держави й суспільства, вирішують питання соціально-економічного та культурного будівництва. Система органів публічної влади України представлена великою кількістю інституцій різної територіальної юрисдикції, спеціалізації і особливостями компетенції, що здійснюють самостійний вид державної діяльності – управління [1].

Публічна влада виступає у двох формах: державної влади, 2) влади місцевого самоврядування (муніципальна влада). Державна влада – це публічно-політичні відносини між державним апаратом і підвладними йому індивідами (їх об'єднаннями, соціальними спільнотами) [2]. Натомість, Конституція України [3] використовує термін «органи державної влади», яким позначається сукупність органів законодавчої, виконавчої та судової влади: «Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування».

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування – це гарантоване державою право та реальна

здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [4].

Традиційно систему органів управління у галузі використання та охорони земель поділяють на два види: органи загальної компетенції та органи спеціальної компетенції. Особливістю управління в галузі використання та охорони земель органами загальної компетенції є те, що вони здійснюють зазначену діяльність разом з вирішенням інших завдань, віднесених до їх компетенції, - розвиток економіки, соціальної сфери (охорона здоров'я, освіта, культура), національної безпеки та оборони тощо. На відміну від цього, для органів спеціальної компетенції управління у галузі використання та охорони земель є головним або одним з головних напрямів їх діяльності [5].

Згідно ст. 75 Конституції України, єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України. Відповідно до ст. 85 Основного закону та ст. 6 Земельного кодексу України, основними повноваженнями Верховної Ради України в галузі земельних відносин є: прийняття законів у галузі регулювання земельних відносин; визначення засад державної політики в галузі використання та охорони земель; затвердження загальнодержавних програм щодо використання та охорони земель; встановлення і зміна меж районів і міст; погодження питань, пов'язаних з вилученням (викупом) особливо цінних земель; вирішення інших питань у галузі земельних відносин відповідно до Конституції України [3].

Інші земельні функції державних адміністрацій присвячені управлінню земельним фондом на певній території – координації землеустрою, діяльності державних органів земельних ресурсів, державному контролю за використанням та охороною земель тощо. Пункт 12 Перехідних положень Земельного кодексу

встановлює, що до розмежування земель державної і комунальної власності повноваження щодо розпорядження землями за межами населених пунктів здійснюють відповідні органи виконавчої влади, тобто місцеві державні адміністрації [6].

Центральним органом виконавчої влади з питань земельних ресурсів є Державна служба України з питань геодезії картографії та кадастру. Організаційні трансформації, які відбуваються із цим органом влади останні кілька років, свідчать про його виняткову важливість та активний пошук формату функціонування.

На сьогодні Держгеокадастр України є центральним органом виконавчої влади з питань земельних ресурсів, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра аграрної політики та продовольства України, входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері земельних відносин та внесення Міністрові пропозицій щодо формування державної політики у сфері земельних відносин. Основними завданнями Держгеокадастру є:

- 1) реалізація державної політики у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

- 2) надання адміністративних послуг згідно із законом у відповідній сфері;

- 3) внесення на розгляд Міністра аграрної політики та продовольства пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного

законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів [7].

Держгеокадастр під час виконання покладених на нього завдань взаємодіє в установленому порядку з іншими державними органами, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, тимчасовими консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами, утвореними Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, громадськими спілками, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, профспілками та організаціями роботодавців, а також підприємствами, установами та організаціями.

Однак, у серпні 2016 р. було затверджено Постанову Кабінету Міністрів України «Про реформування територіальних органів Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру» № 581 в якій пропонується ліквідувати як юридичні особи публічного права територіальні органи Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру і Державного агентства земельних ресурсів за переліком згідно з додатком [8]. Передбачена ліквідація управлінь та відділів Держгеокадастрів районного і міського рівня, з розширенням штатів обласних управлінь і набором туди співробітників, при цьому не обов'язково зі старих кадрів.

Офіційно реформу пояснили необхідністю збільшення кількості кадастрових реєстраторів та інших фахівців, безпосередньо задіяних у наданні адмінпослуг, штатний і зарплатний ресурс для яких буде отримано за рахунок скорочення районного або міського адмінперсоналу (бухгалтерів, відповідальних за архіви і т.д.), автоматизації та перерозподілу відповідних процесів. Така оптимізація дійсно необхідна, враховуючи плани вдосконалити і розвивати електронний обіг документів, зменшувати терміни надання послуг, вводити екстериторіальність при погодженні документації із землеустрою, повернути діючий інспекційний нагляд в сфері землекористування.

Вирішенню ліквідувати нижню ланку Держгеокадастру передувало повернення цього органу в сферу повноважень Міністерства аграрної політики та продовольства України, а також кадрові перестановки керівництва в цих структурах.

Аналіз повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування дозволяють узагальнити головні завдання у напрямку створення механізмів управління земельними відносинами в населених пунктах. До таких механізмів можна віднести: забезпечення сталого і динамічного розвитку міст і селищ як єдиних земле-господарських систем за генеральними планами їхнього розвитку; узгодження та реалізація інтересів усіх суб'єктів земельних відносин, оптимальне поєднання приватних і громадських інтересів; збереження функціонування міських поселень за адміністративно-територіальною ознакою у фактичних межах міста та передбачення можливості їх розширення.

Список використаних джерел

1. Адміністративне право України / [В.В. Богуцький, В.М. Гаращук, І.М. Компанієць та ін.]: за ред. Ю.П. Битяка. – Х.: Право, 2001. – 528 с. – 261.
2. Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Теорія держави і права: Елементарний курс. Видання друге. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2008. – 432 с.
3. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР, із змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-вр>
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
5. Система органів управління у галузі використання та охорони земель і їхні повноваження: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/12590605/pravo/sistema_organiv_upravlinnya_galuzi_vikoristannya_ohoroni_zemel_yihni_povnovazhennya

6. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 № 2768-III–
Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>

7. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: указ
Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010– Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>

8. Про реформування територіальних органів Державної служби з питань
геодезії, картографії та кадастру : Постанова Кабінету Міністрів України від
31.08.2016 № 581– Режим доступу: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/581-2016-
%D0%BF](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/581-2016-%D0%BF)